

**Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра права (702)**

**АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС
(силабус навчальної дисципліни)**

Галузь знань	262 Цивільна безпека
Спеціальність	262 Правоохоронна діяльність
Освітня програма	Правоохоронна діяльність
Форма навчання	Денна/заочна
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	Українська
Курс / семестр	2 курс, 3 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	5,5
Кількість модулів	2
Кількість змістовних модулів	2
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції: 40 год. / 4 год. Практичні/семінарські: 40 год. / 6 год. Самостійна робота: 85 год. / 155 год.
Форма підсумкового контролю	Іспит
Факультет	Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра	Кафедра права (702)
Викладач	Остропілець Василь Романович, к.ю.н.
Контакти викладача	v.ostropilets@khai.edu
Посилання на курс в Mentor	Mentor https://mentor.khai.edu/course/view.php .
Консультації	Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру кожного вівторка та п'ятниці з 14.00 до 15.30 в кабінеті № 205. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

ОПИС КУРСУ

Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс призначено для слухачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (денна форма навчання). Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі «Право».

Мета курсу: надання студентам загальнотеоретичних знань про адміністративне право, яке є фундаментальною галуззю українського права, розкрити сутність сучасних поглядів науковців стосовно предмета адміністративного права, історії становлення українського адміністративного права, проблематики суб'єктів адміністративного права.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:
вивчення складного комплексу суспільних відносин, що виникають у сфері державного

**Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра права (702)**

управління, функціонування публічної виконавчої влади; розкрити особливості функціонування та організації органів виконавчої влади, їх відносин між собою та іншими суб'єктами права – громадянами України, іноземцями, організаціями та установами, форми та методи діяльності органів виконавчої влади; дослідити гарантії та способи забезпечення законності у діяльності органів державного управління; визначити підстави та особливості адміністративної відповідальності; з'ясувати порядок розгляду адміністративних справ; охарактеризувати особливості організації управління в адміністративно-політичній, соціально-культурній та економічній сферах державного управління тощо.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК).

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК9. Здатність працювати в команді.
- ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК).

- СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
- СК2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.
- СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.
- СК4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.
- СК 7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
- СК 8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

**Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра права (702)**

- СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
- СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.
- СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
- СК 14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

– СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

- ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
- ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.
- ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
- ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
- ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.
- ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.
- ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
- ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
- ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
- ПРН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.
- ПРН 11. Володіти базовими навичками риторики.
- ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.
- ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.
- ПРН 17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.
- ПРН 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.
- ПРН 19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

**Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра права (702)**

- ПРН 20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
- ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.
- ПРН 22. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.
- ПРН 23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Загальна частина.

Тема 1. Адміністративне право і державне управління.

Поняття адміністративного права. Роль адміністративного права в удосконаленні державного управління на сучасному етапі. Адміністративне право як наука та навчальна дисципліна. Сутність та принципи державного управління.

Державне управління як вид соціального управління. Виконавча влада і державне управління. Поняття державного управління. Основні риси управлінської діяльності. Поняття та види функцій державного управління. Структура державного управління. Поняття і система основних принципів державного управління. Політико-юридичні принципи державного управління.

Організаційні принципи державного управління. Проблеми удосконалення державного управління на сучасному етапі.

Тема 2. Механізм адміністративно-правового регулювання.

Джерела адміністративного права.

Поняття адміністративного права. Поняття і предмет адміністративного права України. Метод адміністративно-правового регулювання суспільних відносин. Співвідношення адміністративного права із суміжними галузями права. Система адміністративного права. Роль та місце адміністративного права в побудові правової держави. Поняття, зміст та структура адміністративно-правових норм. Види адміністративно-правових норм. Дія адміністративно-правових норм в часі, в просторі, за категоріями осіб.

Поняття та види джерел адміністративного права України. Конституція України - основа системи та змісту джерел адміністративного права. Адміністративне право і адміністративне законодавство. Місце та роль законодавчих актів в системі джерел адміністративного права. Міжнародно-правові акти як джерела адміністративного права. Проблеми удосконалення адміністративного законодавства. Поняття та особливості адміністративно-правових відносин. Структура та види адміністративно-правових відносин. Підстави виникнення, зміни та припинення адміністративно-правових відносин.

**Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра права (702)**

Тема 3. Суб'єкти адміністративного права України.

Громадяни та їх об'єднання як суб'єкти адміністративного права. Адміністративно-правовий статус громадян України. Адміністративна правоздатність і дієздатність громадян. Права та обов'язки громадян у сфері державного управління. Форми участі громадян в державному управлінні. Адміністративно-правові гарантії суб'єктивних прав громадян.

Іноземці та особи без громадянства як суб'єкти адміністративного права, особливості їх адміністративно-правового статусу.

Об'єднання громадян як суб'єкти адміністративного права. Поняття та види об'єднань громадян. Адміністративно-правовий статус об'єднань громадян. Забезпечення законності в діяльності об'єднань громадян.

Органи виконавчої влади. Поняття органу виконавчої влади, його ознаки. Правовий стан органу виконавчої влади. Компетенція, підвідомчість і повноваження. Види органів виконавчої влади. Організаційна структура і штати органів виконавчої влади.

Центральні органи виконавчої влади. Порядок формування, склад і компетенція Кабінету Міністрів України. Загальні функції і система міністерств та інших центральних органів виконавчої влади України.

Місцеві органи виконавчої влади. Порядок утворення та система місцевих державних адміністрацій. Структура та основи компетенції місцевих державних адміністрацій. Правовий стан територіальних підрозділів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, не підпорядкованих місцевим адміністраціям. Функції державного управління, які покладаються на органи місцевого самоврядування. Основи взаємодії місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Організація управління державним підприємством, установою, організацією. Самоврядні повноваження трудових колективів державних підприємств, установ, організацій.

Тема 4. Державна служба та державні службовці.

Поняття і основні принципи державної служби. Види державної служби. Правове регулювання державної служби. Поняття посади і державних службовців. Види державних службовців.

Адміністративно-правовий статус державних службовців. Особливості правового статусу посадових осіб. Проходження державної служби. Стимулювання діяльності державних службовців та їх соціальний захист. Підстави та види відповідальності державних службовців. Дисциплінарна відповідальність державних службовців, її підстави та види.

Тема 5. Форми та методи державного управління.

Форми державного управління. Поняття та види форм державного управління. Правові акти державного управління, їх поняття, ознаки та юридичне значення. Відмінність актів державного управління від інших документів та рішень. Види актів державного управління. Вимоги, що ставляться до актів управління, наслідки їх невиконання. Порядок прийняття, дії, зміни, зупинення та скасування актів державного управління.

Методи державного управління. Поняття методів державного управління, їх класифікація. Переконавання та примус у державному управлінні. Методи прямого і непрямого управління. Адміністративні і економічні методи. Регулювання, загальне керівництво і безпосереднє управління.

**Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра права (702)**

Адміністративний примус. Поняття та ознаки адміністративного примусу. Підстави застосування та види адміністративно-примусових заходів. Мета, види та порядок застосування адміністративно-запобіжних заходів. Мета та види заходів адміністративного припинення. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення. Спеціальні (виняткові) заходи адміністративного припинення. Проблеми забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян та юридичних осіб при застосуванні заходів адміністративного примусу.

Тема 6. Забезпечення законності у державному управлінні.

Законність і дисципліна в державному управлінні. Принцип законності у державному управлінні, його зміст і значення. Співвідношення законності і дисципліни. Поняття та види способів забезпечення законності в державному управлінні.

Поняття та види контролю. Державний контроль в управлінні, його види. Контроль органів законодавчої влади. Контрольні повноваження Президента України. Контроль органів виконавчої влади. Адміністративний нагляд. Функції, повноваження та система державних інспекцій. Контроль органів судової влади, форми його здійснення. Громадський контроль в державному управлінні та його значення.

Тема 7. Адміністративна відповідальність.

Поняття та риси адміністративної відповідальності, її законодавчі основи. Поняття та суть адміністративної відповідальності. Основні риси адміністративної відповідальності, її відмінність від інших видів юридичної відповідальності. Законодавство про адміністративні правопорушення, його особливості і місце в системі національного законодавства. Законодавчі основи адміністративної відповідальності. Зміст та завдання Кодексу України про адміністративні правопорушення. Повноваження місцевих рад щодо прийняття рішень, за порушення яких передбачається адміністративна відповідальність. Чинність закону про відповідальність за адміністративні правопорушення.

Поняття адміністративного правопорушення (проступку), його ознаки. Юридичний склад адміністративного проступку, його поняття, значення, структура та види. Поняття та види об'єкта проступку. Поняття та структура об'єктивної сторони проступку. Поняття та ознаки суб'єктивної сторони проступку. Поняття та види суб'єктів адміністративних проступків. Обставини, що виключають протиправність і винність діяння. Підстави звільнення від адміністративної відповідальності. Запобігання адміністративним правопорушенням.

Система та види адміністративних стягнень. Правила і строки накладення адміністративних стягнень. Мета та зміст адміністративних стягнень. Види адміністративних стягнень. Основні і додаткові стягнення. Загальні правила накладення адміністративних стягнень. Обставини, що пом'якшують і обтяжують адміністративну відповідальність. Накладення адміністративних стягнень при вчиненні кількох адміністративних правопорушень. Відшкодування шкоди, заподіяної адміністративним правопорушенням. Порядок обчислення строків адміністративних стягнень. Строки накладення адміністративних стягнень. Погашення адміністративних стягнень. Підстави та порядок звільнення від адміністративної відповідальності.

Дисциплінарна відповідальність за адміністративним правом. Поняття, сутність та підстави дисциплінарної відповідальності за адміністративним правом. Співвідношення дисциплінарної відповідальності та адміністративної відповідальності.

**Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра права (702)**

Тема 8. Адміністративний процес.

Адміністративний процес: зміст та загальні риси. Поняття та зміст адміністративного процесу. Принципи адміністративного процесу. Система суб'єктів адміністративного процесу. Громадяни як суб'єкти адміністративного процесу. Суб'єкти здійснення адміністративно-процесуальної діяльності. Суб'єкти, які сприяють досягненню цілей адміністративного процесу. Структура адміністративного процесу. Поняття та основні види адміністративних проваджень. Стадії адміністративно-процесуальної діяльності.

Адміністративна юстиція та адміністративне судочинство в Україні. Поняття та види адміністративної юстиції. Адміністративна юстиція в Україні. Адміністративна юрисдикція в системі адміністративної юстиції. Кодекс адміністративного судочинства України, його структура. Адміністративне судочинство: поняття та завдання. Принципи адміністративного судочинства. Компетенція адміністративних судів. Підсудність адміністративних справ. Право на звернення до адміністративного суду.

Тема 9. Окремі види адміністративних проваджень.

Поняття, завдання, порядок і стадії провадження в справах про адміністративні правопорушення. Обставини, що виключають провадження в справах про адміністративні правопорушення. Види і правовий статус осіб, які беруть участь у провадженні. Стадії провадження в справах про адміністративні правопорушення. Зміст протоколу про адміністративні правопорушення. Випадки, коли протокол про адміністративні правопорушення не складається. Докази в справі про адміністративне правопорушення, їх поняття, джерела та оцінка. Місце, строки та порядок розгляду справи про адміністративне правопорушення. Види та зміст постанов по справах про адміністративні правопорушення. Оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення. Виконання постанов про накладення адміністративних стягнень.

Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення, мета їх застосування та види. Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення. Порядок застосування і строки адміністративного затримання. Особистий огляд речей: підстави і порядок застосування. Вилучення речей і документів. Вилучення посвідчення водія, талона про проходження державного технічного огляду, ліцензійної картки на транспортний засіб. Тимчасове затримання транспортного засобу. Відсторонення водіїв від керування транспортними засобами, річковими і маломірними судами та огляд на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння, а також щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції. Право на оскарження заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення, шляхи його реалізації. Органи і (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення. Підвідомчість про адміністративні правопорушення: поняття та критерії їх визначення.

Дисциплінарне провадження. Сутність та завдання дисциплінарного провадження, його правове регулювання. Підстави порушення дисциплінарного провадження та притягнення до дисциплінарної відповідальності. Порядок розгляду справи про дисциплінарний проступок і накладення дисциплінарного стягнення. Строки та порядок оскарження рішення про накладення дисциплінарного стягнення. Порядок виконання, погашення та зняття дисциплінарних стягнень.

**Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра права (702)**

Проведення із звернень громадян. Правове регулювання проведення із звернень громадян. Поняття та види звернень громадян, вимоги, що до них ставляться. Порядок розгляду звернень. Особливості розгляду скарг. Обов'язки державних органів та посадових осіб щодо розгляду звернень громадян. Строки розгляду звернень. Вимоги, які ставляться до особистого прийому громадян керівниками та іншими посадовими особами. Відповідальність за порушення законодавства про звернення громадян.

Проведення із доступу до публічної інформації. Правове регулювання проведення доступу до публічної інформації. Поняття публічної інформації. Забезпечення доступу до публічної інформації. Розпорядники інформації. Реалізація права на доступ до інформації за інформаційним запитом. Поняття запиту на доступ до публічної інформації. Відмова та відстрочка в задоволенні запиту на інформацію. Відповідальність за порушення законодавства про доступу до публічної інформації.

Проведення в справах про державну реєстрацію юридичних осіб. Завдання, значення і законодавче регулювання проведення в справах про державну реєстрацію юридичних осіб. Суб'єкти державної реєстрації. Види документів, що надаються юридичною особою для державної реєстрації. Строки та порядок розгляду справ про державну реєстрацію. Строки та порядок оскарження рішення про відмову у державній реєстрації юридичної особи. Особливості державної реєстрації об'єднань громадян. Порядок перереєстрації юридичних осіб.

Модуль 2.

Змістовний модуль 1. Особлива частина.

Тема 1. Адміністративно-правові основи управління економікою.

Зміст державного управління економікою. Необхідність, характер та завдання державного управління економікою. Державне регулювання як метод управління економікою. Система центральних і місцевих органів управління економікою. Адміністративний нагляд у сфері економіки. Антимонопольний контроль. Державна підтримка вітчизняного товаровиробника. Функції органів місцевого самоврядування щодо управління економікою.

Тема 2. Адміністративно-правові основи управління соціально-культурним будівництвом.

Зміст державного управління соціально-культурним будівництвом. Структура соціально-культурного будівництва. Система центральних і місцевих органів управління соціально-культурним будівництвом. Функції органів місцевого самоврядування щодо управління соціально-культурним будівництвом. Завдання державного управління соціально-культурним будівництвом на сучасному етапі.

Тема 3. Адміністративно-правові основи управління в сфері оборони і національної безпеки, та управління внутрішніми справами.

Правові засади та організація управління обороною. Зміст управління державною безпекою. Функції, система та повноваження органів Служби безпеки України. Організація охорони державного кордону України. Функції та повноваження Прикордонних військ України. Прикордонний режим. Зміст управління закордонними справами. Завдання та функції Міністерства внутрішніх справ України в системі управління органами

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» Гуманітарно-правовий факультет Кафедра права (702)

внутрішніх справ, його завдання, функції, форми і методи діяльності. Національна поліція. Система та правовий стан органів управління закордонними справами. Установи МЗС України за кордоном, їх види і правовий статус. Зміст управління юстицією. Система та правовий стан органів управління юстицією. Установи юстиції.

Модульний контроль.

Контрольна робота.

Матеріально-технічне (програмне) забезпечення дисципліни (за необхідності)

Сторінка курсу на платформі Mentor (персональна навчальна система)	На сайті НАУ розміщено курс «Адміністративне право», який включає: лекції, практичні завдання, ситуаційні завдання, презентації, рекомендовану літературу та законодавство. https://mentor.khai.edu/course/view.php .
---	--

Методи контролю

Під час вивчення дисципліни застосовується поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня навчальних досягнень під час семінарських, практичних занять та якості виконання індивідуальної і самостійної роботи та передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого модуля навчальної дисципліни.

Поточний контроль – проведення семінарських занять, відпрацювання академічних заборгованостей.

Поточний контроль під час проведення семінарських занять передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого навчального (змістового) модуля навчальної дисципліни та їх корекцію. Прозорість оцінювання рівня знань студентів забезпечується чіткими критеріями.

Модульний контроль – визначає якість виконаної студентом навчальної роботи з певного навчального (змістового) модуля та оцінюється за сукупними підсумками поточної успішності, включаючи виконану індивідуальну, самостійну та модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль – виставляється як сума балів з усіх модулів навчальної дисципліни та обраховується, як правило, як середнє арифметичне складових модулів. По закінченню вивчення навчальної дисципліни студент складає семестровий залік (I семестр) та семестровий екзамен (II семестр).

Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

Досягненню ними належного рівня **компетентності**, який за підсумками навчання визначається за такими критеріями:

Відмінний рівень компетентності (90-100): студент має системні знання, глибоко і повно засвоїв увесь навчальний матеріал, в якому легко орієнтується, володіє категоріально-понятійним апаратом, вміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Може навести особливості інтерпретації правових явищ в різних теоріях, загальне та відмінне в різних позиціях вчених, як в національному так і міжнародному та європейському праві (в межах часу, предмету,

**Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра права (702)**

простору). Здатен обґрунтувати перспективи розвитку правових явищ в Україні. Відповідь надається на основі знань державних програм, концепцій, проектів нормативно-правових актів, а також наукових джерел.

Добрий рівень компетентності (75-89): студент має ґрунтовні знання навчального матеріалу, але під час відповіді допускає незначні помилки. Володіє категоріально-понятійним апаратом та здатен використовувати знання для вирішення практичних завдань. Може охарактеризувати склад (зміст) явища (або внутрішню побудову явища) та його елементів. Може обґрунтувати призначення явища, яке конкретизується у його функціях (напрямах впливу на інші явища). Може навести подібність та відмінність з іншими спорідненими та протилежними явищами. Відповідь надається за декількома джерелами навчальної літератури, з посиланням на нормативно-правові акти та наведенням прикладів. При відтворенні знань застосовує продуктивний тип мислення.

Достатній рівень компетентності (60-74): студент має базові знання з навчальної дисципліни. Формулює юридичні поняття, класифікаційні критерії, але допускає інтерпретаційні помилки. Може виокремити ознаки явища та їх охарактеризувати (рис, властивості, аспекти). Відповідь надається за одним джерелом навчальної літератури. При відтворенні знань застосовує репродуктивний тип мислення, відсутнє системне викладення навчального матеріалу. Не вміє доказово обґрунтовувати свої судження, допускає неточності при використанні знань для вирішення практичних завдань.

Недостатній рівень компетентності (0-59): студент має фрагментарні знання, що базуються на попередньому досвіді, але не здатен формулювати визначення понять, класифікаційні критерії та тлумачити їхній зміст, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр.

Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів);
- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку (20 балів);
- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);
- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);
- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);
- участь та отриманні рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);
- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);
- проведення правоосвітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);
- написання реферату (5 балів);

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» Гуманітарно-правовий факультет Кафедра права (702)

- участь у не менше 3 заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);
- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування студентами результатів вивчення дисципліни «Адміністративне право» є:

- усний виступ;
- виконання письмового завдання;
- тестування;
- есе, дайджест;
- реферат;
- складання словника основних термінів, що визначені програмою курсу;
- ведення опорного конспекту лекцій;
- письмова самостійна робота;
- інші види навчально-наукової роботи (участь у гуртках, наукових конференціях тощо);
- підсумкова модульна робота;
- комплексна контрольна робота;
- залік.

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Дотримання вимог академічної доброчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених «Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu->

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» Гуманітарно-правовий факультет Кафедра права (702)

dobrochesnist.pdf). Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються «Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenty/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій;
2. Навчально-методичний забезпечення дисципліни (НМКД);
3. Матеріали для самостійної роботи студентів;
4. Інтернет-сторінки міжнародних та регіональних органів.

Рекомендована література

Базова

1. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч. / Т. О. Коломєць. К.: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
2. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: підруч. / за заг. ред. О. М. Бандурки. Х.: Золота миля, 2011. 584 с.
3. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: підруч. / за заг. ред. О. М. Бандурки. Х.: Золота миля, 2013. 840 с.
4. Адміністративне право України: підруч. / В. М. Гаращук, В. В. Богуцький та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. Х.: Право, 2012. 656 с.
5. Адміністративне право. Альбом схем: навч. посіб. / Ю. П. Битяк, В. В. Зуй, В. М. Гаращук та ін.; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого». Х.: Право, 2012. 160 с.
6. Адміністративне право. Загальна частина: навч. посіб. / за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. В. Зуй. Х.: Одісей, 2011. 240 с.
7. Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування в Україні: навч. посіб. О. Г. Бондар, Т. О. Коломєць, В. К. Колпаков та ін. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 204 с.
8. Бортник В. А. Адміністративне право України: навч. посіб. / В. А. Бортник. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. 222 с.
9. Гончарук С. Т. Адміністративний процес: Навч. посібник // К. НАУ. 2012. 184 с.
10. Гордієнко Л. Ю. Публічне врядування: навчальний посібник / Л. Ю. Гордієнко, С. В. Лукашев. Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 388 с.
11. Державне управління: підручник: у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін [та

**Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра права (702)**

ін.]. К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с

12. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін [та ін.]. К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2013. Т. 2. 324 с.

13. Загальне адміністративне право: підручник / Гриценко І. С., Мельник Р. С., Пухтецька А. А. та ін.; за заг. ред. І. С. Гриценка. К.: Юрінком Інтер, 2015. 568с.

14. Кодекс України про адміністративні правопорушення: наук.-практ. комент. / В. А. Калюжний, А. Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. К.: Правова єдність, 2008. 781 с.

15. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посіб. / В. К. Колпаков. К.: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

16. Кравцова Т. М. Адміністративне право : навчальний посібник / Т. М. Кравцова. Суми : СВС Панасенко І. М. 2015. 308 с.

17. Курс адміністративного права України. Підручник. (за ред.. В.В.Коваленка). К. Юрінком Інтер. 2014. 805 с.

18. Курс адміністративного права України: підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін.; за ред. В. В. Коваленка. К.: Юрінком Інтер, 2012. 808 с.

Допоміжна

1. Гончарук С.Т., Гусар О.А., Розум І.О. Адміністративне судочинство / С.Т.Гончарук, О.А.Гусар., І.О.Розум// К. – НАУ. – 2016. – 254 с.

2. Дисциплінарно-деліктне право : навч. посіб. / Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, М. Ю. Віхляєв та інші.; за ред. Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. К. : Ін Юре, 2016. 464с.

3. Адміністративна відповідальність : курс лекцій / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух та ін. К. : Юрінком Інтер, 2016, 568с.

4. Адміністративне право і процес УНР в екзилі: невідома правнича спадщина України / Укладачі: Гриценко І. С., Бевзенко В. М., Коваль С. О. та ін. ; за заг. ред. Гриценка І. С. К.: Дакор, 2015. 500 с.

5. Адміністративне право України : словник термінів / Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, Д. М. Лук'янець та інші / за заг. ред. Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. К. : Ін Юре, 2014. 520с.

6. Колпаков В. К. Європейська парадигма адміністративного права України. Адаптація законодавства України до права Європейського Союзу : науково-практичний юридичний журнал. К. : Ін Юре, 2016. № 1. С. 59-72

7. Колпаков В. К. Теорія адміністративного проступку. Монографія / В. К. Колпаков, В. В. Гордєєв. Х.: Харків юридичний, 2016. 344 с.

8. Міненко М.А. Публічне управління: теорія та методологія : монографія / М.А. Міненко. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 404 с.

9. Наука адміністрації й адміністративне право. Загальна частина (за викладами професора Юрія Панейка) / Укладачі: В.М. Бевзенко, І.Б. Коліушко, О.Р. Радишевська, І.С. Гриценко, П.Б. Стецюк. Київ : ВД "Дакор", 2016. 464 с.

10. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. К.: Наук. думка, 2007. 587 с.

11. Свида О. Г. Адміністративні суди в Україні: становлення та перспективи розвитку: монографія / О. Г. Свида, Л. І. Свида; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". О.: Фенікс, 2011. 207 с.

**Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра права (702)**

12. Смокович М. І. Визначення юрисдикції адміністративних судів та розмежування судових юрисдикцій: монографія. К. : Юрінком Інтер, 2012. 304 с.
 13. Судова практика Вищого адміністративного суду України, 2011–2012 / Вищ. адм. суд України ; ред. І. Х. Темкіжева. К. : Юрінком Інтер, 2012. 272
 14. Цуркан М. І. Правове регулювання публічної служби в Україні. Особливості судового розгляду спорів / М. І. Цуркан. Х. : Право, 2010. 216 с.
- Інформаційні ресурси**
1. URL: <http://www.portal.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
 2. URL: <http://www.president.gov.ua> – офіційне інтернет-представництво Президента України.
 3. URL: <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
 4. URL: www.ombudsman.gov.ua – веб-сторінка Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
 5. URL: <http://www.minjust.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.
 6. URL: www.ccu.gov.ua – веб-сторінка Конституційного Суду України
 7. URL: <http://www.court.gov.ua> – офіційний веб-портал Судової влади України.
 8. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua> – єдиний реєстр судових рішень в Україні.
 9. URL: www.ukrstat.gov.ua – веб-сторінка Державної служби статистики України.
 10. URL: <https://nads.gov.ua> - веб-сторінка Національного агентства України з питань державної служби.
 11. URL: <http://www.catalogue.nplu.org> – Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого.
 12. URL: <http://www.nbu.gov.ua> – веб-сторінка Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського.
 13. URL: <http://www.nsj.gov.ua/ua/> – Національна школа суддів України.
 14. URL: <http://napu.com.ua/uk/golovna/> – Національна академія прокуратури України.
 15. URL: <https://nlu.edu.ua/> - Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого.
 16. URL: <https://www.naiu.kiev.ua/> Національна академія внутрішніх справ.
 17. URL: <http://www.nbu.gov.ua> – Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.